Maa- ja metsätalousministeriö Neuvostoraportti EU/12/2024-MMM-7

Uusitalo Laura, Kytölä Tapio, Kallio Matias, Ratasvuori Heta, Hörman Ari

25.1.2024

Maatalous- ja kalastusneuvoston 23.1.2024 neuvostoraportti

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 23.1.2024

Maatalous- ja kalastusneuvosto järjestettiin Brysselissä 23.1.2024. Kokouksessa Suomea edusti maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah. Belgian puheenjohtajakauden ensimmäisessä maatalous- ja kalastusneuvostossa Belgia esitteli kautensa työohjelman.

Komissio esitteli suunnitelmiaan komission puheenjohtaja von der Leyenin lanseeraamaan strategiseen vuoropuheluun Euroopan maatalouden tulevaisuudesta. Keskustelussa jäsenvaltiot kertoivat ajatuksiaan maatalouden ja yhteisen maatalouspolitiikan tulevaisuudesta. Monet jäsenvaltiot totesivat, että maataloudessa täytyy löytää tasapaino kestävyyden kolmen pilarin eri taloudellisen, ympäristöllisen ja sosiaalisen pilarin välillä. Jäsenvaltiot toivoivat, että strateginen vuoropuhelu on avoin ja osallistava prosessi koko sektorin, lainsäätäjien ja eri sidosryhmien kesken, mutta viljelijöiden on oltava keskiössä. Komissio esittelee prosessin tulokset kesällä 2024.

Jäsenvaltiot keskustelivat metsien tilan seurantaan liittyvästä asetusehdotuksesta. Pääosa jäsenvaltioista piti metsätiedon vertailtavuuden parantamista tervetulleena. Jäsenvaltiot kuitenkin korostivat kustannustehokkuutta ja sitä, että seurantaa yhdenmukaistetaan muuhun lainsäädäntöön perustuvan seurannan ja kansainvälisesti raportoitavien tietojen kanssa. Myös läheisyysperiaatetta on kunnioitettava.

Komissio kertoi EU:n elintarvikeviennin ylittävän tuonnin ja päivitti käynnissä olevien kauppaneuvottelujen tilannetta. Jäsenvaltiot pitivät komission tammikuun lopussa julkaistavaa kumulatiivista vaikutusarviota kauppasopimusten vaikutuksista EU:n maataloudelle tärkeänä ja odotettuna. Jäsenvaltioiden enemmistö antoi komissiolle tukea autonomisten kauppajärjestelyjen jatkamiselle Ukrainan kanssa, mutta myös kritiikkiä kuului. Puolan ehdotus rajoittaa ukrainalaisten elintarvikkeiden tuontia sai ymmärrystä jonkin verran. Jäsenvaltiot suhtautuivat komission tavoin melko kriittisesti Latvian ehdotukselle kieltää elintarvikkeiden tuonti Venäjältä.

Suomi oli nostanut neuvoston muihin asioihin asiakohdan luontodirektiivin liitteiden uudelleenarvioinnista tiettyjen suurpetokantojen osalta. Suomi antoi puheenvuorossaan tuen komission aloitteelle suden suojelutason päivittämiseksi ja kannusti komissiota ryhtymään tarvittaviin toimiin myös muiden suurpetokantojen osalta. Puheenvuoron pitäneet jäsenvaltiot kiittivät Suomea tärkeän asian esille ottamisesta ja lähes yksi-

mielisesti tukivat aloitetta. Puheenjohtajavaltio lähettää maatalous- ja kalastusneuvoston näkemyksistä kirjeen ympäristöneuvostolle, jonka vastuulle Bernin sopimus sekä luontodirektiivi kuuluvat.

Neuvoston muissa asioissa oli myös asiakohta uuden yhteisen maatalouspolitiikan pinta-alamonitorointijärjestelmän täytäntöönpanosta ja Suomi tuki asiakohtaa. Lisäksi muissa asioissa oli esillä vesistöjen resilienssiä ja veden saatavuutta EU:ssa koskeva aloite, lannasta talteen otetun typen (RENURE) käyttö ennen nitraattidirektiivin arviointia sekä YMP:n rooli maatiloilla tuotettujen elintarvikkeiden laadukkaan alkutuotannon turvaamisessa.

1. Esityslistan hyväksyminen (5205/24)

Esityslista hyväksyttiin asiakirjan 5205/24 mukaisena.

2. A-kohtien hyväksyminen

a) Muiden kuin lainsäädäntökohtien luettelo (5279/24)

A-kohdat hyväksyttiin asiakirjan 5279/24 mukaisesti.

b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely) (5281/24)

A-kohdat hyväksyttiin asiakirjan 5281/24 mukaisesti.

<u>Muut kuin lainsäädäntöasiat</u>

3. Puheenjohtajavaltion työohjelma (Uusitalo)
Puheenjohtajavaltio esittelee

Puheenjohtajavaltio kertoi, että tämä on 13. kerta, kun Belgia on puheenjohtajavaltiona. Puheenjohtajavaltio esitteli puheenjohtajakauden työohjelmaa diaesityksen avulla (WK 1016/24). Puheenjohtajakauden motto on ”varjele, vahvista ja valmistaudu”. Yleiset avainprioriteetit ovat 1) Oikeusvaltion, demokratian ja yhtenäisyyden puolustaminen, 2) Kilpailukyvyn vahvistaminen, 3) Vihreän ja oikeudenmukaisen siirtymän tavoitteleminen, 4) Sosiaali- ja terveysagendan vahvistaminen, 5) Ihmisten ja rajojen suojelu sekä 6) Globaalin Euroopan edistäminen.

Puheenjohtajakausi on kansainvälisesti monimutkaisena aikana. Puheenjohtaja kertoi tarkemmin maatalouden prioriteeteista. Puheenjohtajavaltio Belgia edistää kokonaisvaltaista lähestymistapaa maatalouden ja kalastuksen osalta. Elintarviketurvan ja -autonomian varmistaminen ovat puheenjohtajakauden keskeisiä tavoitteita kuten myös elintarvikkeiden tuotannon ja kulutuksen kestävyyden lisääminen. Puheenjohtajavaltio Belgia kiinnittää myös erityistä huomiota eläinten terveyteen ja hyvinvointiin sekä resilienttien metsien tarpeeseen.

Puheenjohtajavaltio jatkaa lainsäädäntöneuvotteluja, jotka ovat kesken. Näitä ovat esimerkiksi direktiivi useiden aamiaisdirektiivien muuttamisesta sekä kasvien lisäysaineiston ja metsänviljelyaineiston tuotantoa ja markkinointia koskevat asetukset. Muista kuin lainsäädäntöasioista puheenjohtaja totesi, että puheenjohtaja haluaa tarkastella tulevaa yhteistä maatalouspolitiikkaa (YMP) ja käydä strategista

vuoropuhelua maatalouden tulevaisuudesta Euroopassa. YMP vahvistaa EU:n ruokaturvaa. Puheenjohtajavaltio haluaa seurata tarkasti, mitä markkinoilla ja kansainvälisessä kaupassa tapahtuu ja että politiikka on johdonmukaista. Digitaaliset teknologiat ovat tärkeitä ja niiden käyttöä pitää edistää. Puheenjohtajavaltio haluaa jatkaa eläinten terveydessä ennaltaehkäisevää työtä. Mikrobilääkeresistenssi ja yhteinen terveys -lähestymistapa (One Health) ovat tärkeitä puheenjohtajavaltiolle. Puheenjohtajavaltio myös totesi, että tuottajan täytyy saada reilu tulo työstään elintarvikeketjussa. Kalastusasioista puheenjohtaja totesi, että on aika pohtia kalastuksen ja vesiviljelyn tulevaisuutta.

Puheenjohtajavaltio esitteli maatalous- ja kalastusneuvostojen sekä epävirallisen ministerikokousten suunnitellut päivämäärät. Helmikuussa ja toukokuussa pidettävät neuvoston kokoukset pitää vielä vahvistaa. Lisäksi puheenjohtajavaltio esitteli tulevat puheenjohtajakauden maatalous- ja kalastussektorin aiheisiin liittyvät tapahtumat.

4. Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset (5503/24) (Kallio)
Komission tiedotusasia
Keskustelu

Maatalouskomissaari Janusz Wojciechowski alusti jäsenvaltioiden keskustelun kauppaan liittyvistä maatalouskysymyksistä sekä Puolan ja Latvian nostamista tiedotusasioista. Komissio aikoo jatkaa kesällä 2024 umpeutuvia autonomisia kauppatoimenpiteitä vuodella eteenpäin. Päätös ehdotuksen sisällöstä on komission sisäisessä valmistelussa ja se hyväksytään pian.

Maatalouskomissaari kertoi globaalien elintarvikehintojen laskeneen viime kuukausina, mutta niiden olevan edelleen verrattain korkealla tasolla. EU:n kauppatase elintarvikeviennissä positiivinen, mitä jo sovitut kauppasopimukset ja aktiivinen kauppapolitiikka edesauttavat. Komissio julkaisee kumulatiivisen vaikutusarvion kauppasopimusten vaikutuksesta maataloussektorille tammikuun lopussa, jonka jälkeen siitä keskustellaan kevään aikana AGRIFISH-neuvostossa.

Maatalouskomissaari luetteli meneillään olevien neuvottelujen tilannetta. Uuden-Seelannin jo neuvoteltu sopimus odottaa EU-parlamentin ja neuvoston hyväksynnän jälkeen ratifiointia tämän vuoden alkupuoliskolla. Chilen sopimuksen osalta ratifiointiprosessi on käynnissä ja se astuu voimaan vuoden 2024 aikana. EU ja Kenia ovat allekirjoittaneet joulukuussa historiallisen taloudellisen kumppanuussopimuksen, sillä se on ensimmäinen laatuaan Itä-Afrikan valtion kanssa. Mercosur-sopimuksen neuvotteluissa prosessin etenemiseen vaikuttaa Argentiinaan valittu uusi hallitus. Komissio tekee kuitenkin töitä sopimuksen kauppaosuuksien viimeistelyksi ja sovun löytymiseksi. Intian neuvottelujen seuraava kierros on helmikuussa New Delhissä, missä aiheena on mm. maantieteelliset merkinnät, neuvottelut vaativat vielä useamman kierroksen.

Iso-Britannia on EU:n elintarvikeviennin tärkein kohde, ja sen ottama uusi kauppapoliittinen asento voi aiheuttaa EU:lle haasteita. USA:n osalta komissaari nosti esille espanjalaiset oliivit, jossa USA ei kunnioita WTO:n päätöstä vaan pitää yllä korkeampia tullimaksuja. EU haluaisi asiaan ratkaisun WTO:n paneelin kautta. Komissaari painotti USA-yhteistyön ja teknisen tiedonvaihdon merkitystä tästä huolimatta. Kiinan kohdalla komissaari nosti esille jännitteet erityisesti väkevien alkoholijuomien kohdalla. Australian neuvottelut ovat EU:lle prioriteetti niin taloudellisesti kuin geopoliittisesti, mutta ne ovat edelleen kesken ja haasteita on jäljellä.

WTO:n 13. ministerikonferenssi helmikuun 2024 lopussa on EU:n prioriteetti, johon sekä maatalouskomissaari että kauppakomissaari Dombrovskis osallistuvat. Kauppapolitiikan kysymykset ovat esillä myös G7- ja G20-foorumeilla, joissa ruokaturva on keskeinen kysymys. Maatalouskomissaari kertoi vienninedistämisen olevan komissiolle tärkeää ja tekevänsä asiaan liittyvät matkat Kiinaan ja Kazakstaniin kevään aikana, joista jälkimmäiseen voi vielä hakeutua mukaan.

Puheenjohtajavaltio oli esittänyt jäsenvaltioille kaksi kysymystä, joiden pohjalta käytiin keskustelu:

Kysymys 1) Mitkä ovat tärkeitä tekijöitä tulevan kauppa-agendan kehittymisessä maatalouden alalla, kun otetaan huomioon muuttuva geopoliittinen tilanne, EU:n tavoitteet vihreän ja digitaalisen siirtymän osalta, avoin strateginen autonomia ja WTO:n kehitys?

Jäsenvaltiot pitivät kauppapolitiikassa keskeisenä aktiivisuutta, vastavuoroisuutta, monenkeskisyyttä ja sitä, että pidetään huolta EU:n strategisesta autonomiasta ja kilpailukyvystä. Vahvoja kestävyysehtoja pidettiin tärkeänä maatalouden näkökulmasta kauppasopimuksissa. Suomen tavoin moni muukin jäsenvaltio piti komission tulevaa kumulatiivista vaikutusarviota kauppasopimusten vaikutuksista maatalousalalle odotettuna ja merkittävänä. Suomen linjan mukaisesti kauppaneuvottelujen tehokasta loppuun saattamista toivottiin yleisesti. Suomi korosti, että kauppapolitiikan tulee olla johdonmukaista muiden politiikkatavoitteiden, kuten ruokaturvan, maatalous- ja elintarvikesektorin kriisinkestävyyden sekä elintarviketurvallisuuden kanssa. Tämä vastasi keskustelun isoa linjaa. Huolta nousi jonkun verran erityisesti Mercosurin ja Australian kauppaneuvottelujen sisällöstä. Muutama jäsenvaltio nosti esille myös kalastusneuvottelut WTO:ssa sekä yhteiseen maatalouspolitiikkaan liittyviä asioita kuten ympäristöehdollisuuden kriteereihin pyydetyt lievennykset (GAEC 8 ja 9).

Kysymys 2) Miten voimme taata vakaat maataloustuotteiden kaupan suhteet Ukrainan ja EU:n välillä niin, että ne ottavat huomioon EU:n maatalous- ja elintarvikesektorin elinvoimaisuuden?

Jäsenvaltioiden tuki Ukrainalle oli vankkaa. Suomi piti tärkeänä muiden jäsenvaltioiden tavoin solidaarisuuskaistojen ja muiden kuljetusreittien vahvistamista maataloustuotteiden viennin mahdollistamiseksi kolmansiin maihin ja muita toimia, joilla varmistetaan Ukrainan maatalouden vientimahdollisuuksia. Suomen mukaan Ukrainan kanssa tulisi luoda vakaa ja pitkäaikainen kauppaympäristö EU-tason toimien kautta, mikä sai tukea monissa puheenvuoroissa. EU:n tulee jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan. Kritiikkiä tiettyjen jäsenvaltioiden asettamia yksipuolisia toimia kohtaan kuultiin. Puheenvuoroissa toistui vetoomus sen puolesta, että Mustanmeren vientireitille löydetään vaihtoehtoisia ratkaisuja.

Merkittävin keskustelunaihe oli tulevien autonomisten kauppajärjestelyjen jatko, joiden osalta jäsenvaltioiden puheenvuorot jakaantuivat kolmeen osaan. Valtaosa jäsenvaltioista antoi komissiolle vahvaa tukea nykyisenkaltaisen järjestelyn jatkolle. Osassa näistäkin puheenvuoroista kuului kuitenkin toive siitä, että myös EU:n tuottajien vaikeudet huomioidaan ottaen huomioon ukrainalaisen edullisemman viljan tuonnin lisääntyminen. Haluttiin lisää tietoja tiettyjen tuotteiden ukrainalaisten elintarvikkeiden tuonnin vaikutuksista sisämarkkinoihin. Toisaalta osa jäsenvaltioista kertoi tarvitsevansa Ukrainan tuontia.

Puola oli nostanut keskusteluaiheeksi muiden asioiden kohtana tulevat kauppajärjestelyt Ukrainan kanssa, jossa se toivoi hallittuja rajoituksia Ukrainan elintarviketuonnille EU:hun assosiaatiosopimuksen kehittämisen kautta. Ukrainan rajavaltiot toivat puheenvuoroissaan Puolan tavoin kriittistä näkökulmaa autonomisten kauppajärjestelyjen jatkamiselle. Puola kertoi tukeneensa voimakkaasti Ukrainaa, mutta tulevaisuudessa kaupan pitäisi olla sellaista, että se ei uhkaa EU:n maataloutta. Puolan mukaan vapaan kaupankäynnin eli autonomisten kauppajärjestelyjen jatkon sijaan elintarvikkeiden kauppaa pitäisi vapauttaa asteittain assosiaatiosopimuksen mukaisesti ja Ukrainan pitäisi myös mukautua EU:n standardeihin samaan aikaan. Olisi varmistettava, että suojatoimia voidaan ottaa käyttöön, jos tuonti Ukrainasta aiheuttaa ongelmia tietyssä jäsenvaltiossa tai jäsenvaltioissa. Puola nosti esille erityisesti sokerin, kananmunien ja siipikarjan lisääntyneen tuonnin, jotka pitäisi jättää kokonaan tullimaksun vapauttamisen ulkopuolelle tai ottaa tuontimenettelyihin tiettyjä suojatoimia. Puola kertoi käyvänsä aktiivista keskustelua myös suoraan Ukrainan kanssa ja korosti Puolan tukevan Ukrainaa vahvasti. Puola viittasi myös omiin ja muissa maissa (mm. Saksa ja Ranska) nähtyihin maatalousprotesteihin, jotka lisäävät tulevien päätösten herkkyyttä. Ongelmat tulevat ensin rajavaltioihin, ja myöhemmin muualle sisämarkkinoille.

Keskustelussa Puola sai jonkun verran tukea sellaisilta jäsenvaltioilta, jotka ovat kohdanneet markkinaongelmia Ukrainan elintarviketuonnin lisääntymisestä. Keskustelussa nousi esille mm. sokeri, siipi-

karja, kananmuna, öljykasvit ja viljat. Yleisesti kriittisyys nykyiselle EU:n ja Ukrainan väliselle maataloustuotteiden kauppajärjestelylle on hieman lisääntynyt. Myös maatalouskomissaari kertoi komission tunnistavan Puolan esiin nostamat huolet tuonnin lisääntymisestä.

Latvia toi keskusteluun tiedotusasian, jossa se ehdotti tuontikieltoa venäläisille elintarvikkeille, johon komissio ja valtaosa jäsenvaltioista Suomi mukaan lukien suhtautui kriittisesti nähden siinä kielteisiä vaikutuksia globaalille ruokaturvalle ja globaalille etelälle sekä sen voivan vahvistaa Venäjän narratiivia, jossa se syyttää EU:ta ruokaturvan heikentämisestä. Maatalouskomissaari painotti, että EU on valmistellut 12 erillistä pakotepakettia ja komissio seuraa tilannetta aktiivisesti. Osa jäsenvaltioista näki tarpeellisena seurata tilanteen kehittymistä ja myös harkita pakotteita elintarviketuotannolle tulevaisuudessa. Muutama jäsenvaltio yhtyi Latvian ehdotukseen.

5. Strateginen vuoropuhelu maatalouden tulevaisuudesta EU:ssa (5145/24) (Uusitalo)
Puheenjohtajavaltion ja komission tiedotusasia
Keskustelu

Puheenjohtaja totesi, että maataloussektori on uusien haasteiden edessä. Näitä haasteita ovat esim. Ukrainan sota, ilmastonmuutos sekä uudet rajoitukset EU-lainsäädännön kautta. Tässä kontekstissa komission puheenjohtaja von der Leyen ilmoitti syyskuussa 2023 strategisesta vuoropuhelusta EU:ssa. Tavoitteena on käydä keskustelua vihreästä siirtymästä rauhallisesti ja löytää uusi yhteisymmärrys maatalouden ja ruokajärjestelmien tulevaisuudesta. Neuvosto on utelias kuulemaan, mitä komissio tästä vuoropuhelusta haluaa. Puheenjohtajavaltio oli esittänyt keskustelun pohjaksi kolme kysymystä:

1. Mitkä ovat edellytykset sille, että EU:n viljelijät voivat jatkaa elintarvikkeiden ja raaka-aineiden tuottamista ja samalla saada kohtuullisia tuloja kestävällä tavalla?
2. Strategisen vuoropuhelun tavoitteena on purkaa polarisaatiota maatalouskysymyksistä käytävässä keskustelussa. Mitä aiheita haluaisitte korostaa tässä vuoropuhelussa?
3. Mitä tuloksia odotatte tältä strategiselta vuoropuhelulta?

Komission johtava varapuheenjohtaja Šefčovič totesi, että EU:ssa voidaan olla oikeutetusti ylpeitä siitä tärkeästä roolista, joka Euroopan maatalous- ja elintarvikesektorilla on ja joka takaa ruokaturvan, elintarviketurvallisuuden ja elintarvikkeiden laadun 450 miljoonan eurooppalaisen lisäksi myös monille muille maailman kansalaisille. Samalla vaikutetaan merkittävästi Euroopan ja maailman talouteen ja tavoitteena on edistää vihreää ja digitaalista siirtymää. Vaikka ala on osoittanut huomattavaa resilienssiä pandemian ja Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan kaltaisissa haasteissa, on varmistettava, että EU:n ruokajärjestelmä on tulevaisuuteen sopiva. Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, Pellolta pöytään -strategian ja biodiversiteettistrategian avulla on jo tehty kunnianhimoinen etenemissuunnitelma, jonka avulla päästään tuohon tulevaisuuteen.

Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen, resurssien niukkeneminen, hintashokit ja yhä kilpailukykyisemmät globaalit markkinat vaikuttavat valtavasti maatalousalaan ja maaseutuyhteisöihin, joiden tulevaisuus tulee turvata toimimalla. On varmistettava, että maatalous- ja elintarvikeala pysyy kilpailukykyisenä, ja että taataan kohtuulliset tulot kaikille viljelijöille ja pk-yrityksille koko ketjussa, varsinkin houkutellaksemme alalle seuraavan sukupolven.

Samalla sektorin on toimittava maapallon asettamissa rajoissa. Tämä tarkoittaa tulevaisuutta, jossa maatalous ja luonto ovat tasapainossa. Näkemykset etenemisestä ovat ymmärrettävästi vaihtelevia ja on nähty yhä enemmän polarisaatiota. Siksi on tärkeää, että tuodaan kaikki sidosryhmät yhteen, jotta voidaan etsiä yhteisiä ratkaisuja ja määritellä yhteinen näkemys. Siksi komission puheenjohtaja von der Leyen julkisti vuonna 2023 unionin tilaa käsitelleessä puheessaan strategisen vuoropuhelun maatalouden tulevaisuudesta EU:ssa.

Strateginen vuoropuhelu käynnistetään virallisesti 25.1.2024. Puheenjohtaja von der Leyen on nimittänyt prosessin puheenjohtajaksi saksalaisen professori Peter Strohschneiderin, joka on johtanut vastaavaa työtä Saksassa. Vuoropuheluun osallistuu osallistujia EU-tason järjestöistä. Valinta kattaa

kaikki maatalous- ja elintarvikeketjun eri osa-alueet, mukaan lukien viljelijät, osuuskunnat, yritykset ja maaseutuyhteisöt sekä kansalaisjärjestöt ja kansalaisyhteiskunnan edustajat, rahoituslaitokset ja akateemisen maailman. Sidosryhmiä, jotka eivät ole suoraan edustettuina, pyydetään esittämään näkemyksensä komission ”Have your Say” -vaikuttamisportaalin kautta. Komissio myös selvittää muita tapoja saada heidät mukaan prosessiin. Komissio vakuutti, että neuvosto ja parlamentti ovat tiiviisti mukana prosessissa. Professori Strohschneider tiedottaa asiasta säännöllisesti ja vaihtaa näkemyksiä sekä neuvoston että Euroopan parlamentin kanssa.

Vuoropuhelun aiheita ovat esimerkiksi viljelijöiden ja maaseutuyhteisöjen kohtuullisen elintason varmistaminen; maatalouden tukeminen maapallon ja sen ekosysteemien rajojen sisällä; osaamisen ja teknologisen innovoinnin tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntäminen sekä EU:n ruokajärjestelmän menestyvän tulevaisuuden edistäminen kovan kilpailun maailmassa.

Komission johtava varapuheenjohtaja kertoi myös paikalla olleen professori Strohschneiderin alustavia ajatuksia strategisen vuoropuhelun toteuttamisesta. Professori haluaisi käynnistää ensimmäisen kokouksen ideoinnilla ja tämän pohjalta järjestetään jatkokeskusteluja noin 4-6 viikon välein. Perustetaan työryhmiä, jotka keskittyvät kukin neljään edellä mainittuun vuoropuhelun aiheeseen. Työ pitäisi viedä loppuun kesän aikana ennen syyskuuta esittelemällä visio, joka voi osaltaan myötävaikuttaa komission tuleviin suuntaviivoihin maataloussektorilla.

Komissaari Wojciechowski toisti viestinsä omasta maatalouden visiostaan, joka perustuu neljään ässään: ”security, stability, sustainability and solidarity” (turvallisuus, vakaus, kestävyys ja solidaarisuus). Turvallisuus: EU:n ruokaturva on parhaillaan hyvällä tasolla, mutta on otettava huomioon, että neljä miljoonaa maatilaa on lopettanut vuosikymmenen aikana. Samalla viljelijöiden keski-ikä on noussut. EU:ssa menetettiin viljelystä vuosikymmenen aikana 1,5 miljoonaa hehtaaria maatalousmaata. Vakaus: Maanviljelijät odottavat selkeää signaalia heidän tulevaisuudestaan. Täytyy antaa maanviljelijöille selkeä merkki, että YMP:tä jatketaan ja budjettia vahvistetaan. Nykyinen budjetti, 0,4 % EU:n BKT:stä, ei riitä vastaamaan kaikkiin velvoitteisiin. Kestävyys: Tarvitaan tukea pienille ja keskisuurille perhetiloille, joilla on monipuolinen tuotanto ja kasvilajivalikoima sekä tiloille, joilla on sekä kasvin- että eläintuotantoa. Lisäksi pitää taata korkeat eläinten hyvinvoinnin standardit. Solidaarisuus: EU:lla on rooli suurimpana elintarvikkeiden viejänä vastata globaalisti ruokaturvaan. Lisäksi tarvitaan YMP:hen kolmas pilari, jolla tuetaan viljelijöitä kriisitilanteissa, kuten tulvissa, kuivuudessa ja metsäpaloissa. EU-tasolla ei ole tarpeeksi välineitä reagoida niihin. Meillä on taloudellinen ja poliittinen kriisi, jonka Venäjän hyökkäys Ukrainaan on aiheuttanut. On käytetty paljon valtiontukia auttaakseen viljelijöitä, mutta niiden ei pitäisi olla pitkän aikavälin ratkaisu. Maatalouden kriisivaraus ei ole riittävän suuri ollakseen vaikuttava. Komissaari toivoi strategiselta vuoropuhelulta positiivista vastausta maatalouden tarpeisiin.

Kaikki jäsenvaltiot pitivät puheenvuoron. Keskustelussa jäsenvaltiot kertoivat ajatuksiaan maatalouden ja yhteisen maatalouspolitiikan tulevaisuudesta. Lisäksi jäsenvaltiot kertoivat ajatuksiaan strategisen vuoropuhelun kulusta ja toiveita sen tuloksista.

Monet jäsenvaltiot totesivat, että maataloudessa täytyy löytää tasapaino kestävyyden kolmen pilarin eri taloudellisen, ympäristöllisen ja sosiaalisen pilarin välillä. Ruoantuotannon pitäisi kuitenkin olla keskiössä ja täytyy taata ruokaturva. Moni jäsenvaltio totesi, että EU:n maatalous on viime aikoina kohdannut useita haasteita, kuten ilmastonmuutos, pandemia, Ukrainan sota ja riippuvuus tuoduista tuotantopanoksista. Tarvitaan vahvaa YMP:n rahoitusta. On tärkeää edistää EU:n maatalouden kilpailukykyä. Viljelijät tarvitsevat riittävän ja vakaan tulotason työstään. On tuettava siirtymistä kestävään maatalouteen. Tulevassa maatalouspolitiikassa pitäisi olla nykyistä vähemmän hallinnollista taakkaa. Moni jäsenvaltio toi puheessaan esiin, että täytyy saada enemmän nuoria viljelijöitä alalle. Lisäksi keskustelussa nousi esiin viimeaikaiset viljelijöiden mielenosoitukset. Muutama jäsenvaltio totesi, että on palautettava luottamus viljelijöiden sekä hallinnon ja päätöksentekijöiden välillä. Moni jäsenvaltio otti myös esiin kauppapolitiikan ja että tuonnilta EU:hun olisi vaadittava vastaavia standardeja, kuin EU:n omalla tuotannolla on. Muutama jäsenvaltio otti esiin, että YMP:n kriisinhallintaa pitää kehittää. Keskustelussa nousi myös esiin, että pitää kehittää osaamista ja teknologioita. Muutama jäsenvaltio oli huolissaan maaseudun tyhjenemisestä. Muutama jäsenvaltio otti esiin myös tasapuolisemman arvonjaon elintarvikeketjussa.

Jäsenvaltiot toivoivat Suomi mukaan lukien, että strateginen vuoropuhelu on avoin ja osallistava prosessi koko sektorin ja eri sidosryhmien ja myös neuvoston ja parlamentin kesken. Monet jäsenvaltiot toivoivat viljelijöiden olevan prosessin keskiössä. Usea jäsenvaltio totesi, että pitää välttää polarisaatiota maatalouskysymyksistä käytävässä keskustelussa. Pitää mm. paremmin viestiä, mitä YMP ja viljelijät saavat aikaan. Jäsenvaltiot totesivat odottavansa strategiselta vuoropuhelulta ratkaisuehdotuksia maatalouden ongelmiin, jotta voidaan siirtyä entistä kestävämpään elintarviketuotantoon.

Suomi totesi puheenvuorossaan, että EU:n maatalous ja ruokajärjestelmä ovat isojen haasteiden edessä. Siihen vaikuttavat tulevina vuosina monet tekijät aina ilmastonmuutoksesta ja luontokadosta EU:n laajentumiseen ja muuttuneeseen geopoliittisen toimintaympäristöön. Tulevat uudistukset on valmisteltava siten, että ruoantuotanto säilyy kannattavana kaikkialla Euroopassa. Vahva yhteinen maatalouspolitiikka luo edellytykset elintarvikkeiden ja raaka-aineiden kannattavalle tuottamiselle. Eurooppalaisen maatalouden tuottavuutta on välttämätöntä kehittää ja EU:n pitää olla avoin uusille teknologisille innovaatioille ja viljelykäytänteille. Osa maatalouden tuottavuuden parantamista on hallinnollisen taakan vähentäminen ja turhien normien purkaminen. Eurooppalaisen maatalouden riippuvuutta mm. kolmansista maista tuotavista tuotantopanoksista on vähennettävä ja omavaraisuutta vahvistettava, mutta avoin kauppa on myös tärkeää. Tarvitaan toimia sekä ilmastonmuutoksen hillitsemiseen että siihen sopeutumiseen. Vuoden 2040 ilmastotavoitteita valmisteltaessa on tärkeää kuunnella viljelijöitä ja maaseutualueita parhaiden keinojen löytämiseksi ja ehkäistävä polarisaatiota. Tuottajan asemaa on myös parannettava elintarvikeketjussa ja kriisinhallintaa on kehitettävä. Vahvasta maaseudusta ja maataloustuotannon jatkumisesta on huolehdittava kaikkialla EU:ssa. Se on turvallisuuskysymys. Lainsäädäntöehdotusten vaikutusten arviointia tulee edelleen kehittää eri vaihtoehtojen monipuolisemmaksi arvioinniksi. Myös maaseutuvaikutusten arviointi tulee ottaa laajemmin käyttöön sekä EU- että kansallisella tasolla.

Komission johtava varapuheenjohtaja totesi kuunnelleensa esitettyjä kommentteja todella tarkkaan. Melkein kaikissa puheenvuoroissa todettiin, että pitää löytää tasapaino kilpailukyvyn ja maapallon rajojen välillä. Jäsenvaltiot totesivat haluavansa, että keskustelu strategisessa vuoropuhelussa on osallistavaa ja että kaikki sidosryhmät ovat mukana ja että keskitytään suurimpiin haasteisiin. Keskustelussa nousi esiin kommentteja, että tarvitaan holistinen lähestymistapa maatalous-, kauppa- ja budjettipolitiikoiden kesken, jotta tuottajat saavat vakaan ja reilun tulotason. Pyydettiin vähemmän byrokratiaa, enemmän yksinkertaistamista ja vähemmän raportointivelvoitteita, minkä eteen komissio tekee töitä eri sektoreilla. Puheenvuoroissa nousi esiin veden vähyys, nuorten viljelijöiden tukeminen ja että palautetaan luottamus viljelijöiden sekä hallinnon ja EU:n toimielinten välillä. Pyydettiin myös johdonmukaisuutta eri politiikoiden välillä. Komissio tekee puheenjohtajavaltion kanssa yhteistyötä siinä, millä tavalla neuvostoa pidetään ajan tasalla. Professori jossain vaiheessa esittelee ryhmän vision ja tämä on hyvä panos tulevaisuutta ja tulevaa yhteistä maatalouspolitiikkaa suunniteltaessa.

Komissaari Wojciechowski totesi olevansa kollegansa esittämistä päätelmistä samaa mieltä. Komissaari halusi painottaa holistista lähestymistapaa. Esimerkiksi sukupolvenvaihdosten edistämisessä ei riitä vain YMP:n tuet, vaan pitää parantaa elämisen edellytyksiä maaseutualueilla esim. koheesiopolitiikalla. Lisäksi tarvitaan synergiaa kaikilla päätöksenteon tasoilla alueellisesta tasosta EU-tasolle. Komissaari kiitti inspiroivasta keskustelusta ja totesi havaintonsa olevan, että liikutaan samaan suuntaan.

Puheenjohtajavaltio veti keskustelun yhteen, että jäsenvaltiot kannattavat strategista vuoropuhelua ja siinä laajaa keskustelua. On otettava huomioon eri politiikat, jotka vaikuttavat maatalouteen. Maatalous ja viljelijät on oltava keskustelun keskiössä. Jäsenvaltiot haluavat yksinkertaistaa YMP:tä, katsoa budjettikysymyksiä, taata tuottajille kohtuullinen tulotaso, taata ruokaturva, taata maataloussektorin kestävyys, mahdollistaa sukupolvenvaihdokset ja edistää maatalouden kilpailukykyä. Vakaus on tärkeää ja se mahdollistaa YMP:n ennustettavuutta. On myös tärkeää palauttaa maanviljelijöiden luottamus.

Lainsäädäntökäsittelyt
(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

6. Asetus seurantakehyksestä selviytymiskykyisiä Euroopan metsiä varten (5229/24) (Kytölä)
Keskustelu

Puheenjohtaja kertoi komission julkaisseen ehdotuksen metsien tilan seurannasta 22. marraskuuta viime vuonna. Hän totesi sen perustuvan metsästrategiaan ja liittyvän metsien tehtävään biotalouden, ilmaston, luonnon monimuotoisuuden ja energian kokonaisuuteen. Ministereille oli kolme kysymystä:

1. *Mitkä ovat mielestänne ehdotuksen tärkeimmät lisäarvoa tuovat seikat?*
2. *Mitkä ovat ehdotuksen vahvat puolet tai käsitteet, joita voitte tukea?*
3. *Miltä osin ehdotusta olisi mielestänne vielä selvennettävä tai vahvistettava?*

Ympäristökomissaari Virginijus Sinkevičius totesi komission ehdotuksen metsien tilan seurannasta tulleen myöhään nykyisen komission kaudella, mutta hän piti sitä tärkeänä vihreän kehityksen ohjelman ja metsästrategian kannalta. Komissaari totesi metsien herättävän paljon julkista kiinnostusta. Niiden merkitys ihmisten terveydelle ja resilienssille kiinnostaa, samoin niiden tärkeys ympäristölle, taloudelle ja sosiaalisesti. Metsät ovat tärkeitä ilmastoneutraalisuuteen pääsemisessä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä.

Metsät ovat ympäristökomissaarin mukaan kovan stressin alla. Niistä tarvitaankin perusteellista tietoa koko unionin alueelta. Se on hyödyksi tietoon perustuvassa päätöksenteossa. Sinkevičius piti kustannustehokkaan metsätiedon olevan tarpeellista LULUCF-, metsäkato- ja ennallistamisasetuksen sekä uusiutuvan energian ja maaperädirektiivin toimeenpanossa. Komissaari mainitsi myös kaukokartoituksessa käytettävän korkean teknologian, jota yhdistetään maastotutkimukseen. Lisäksi hän totesi tietoa puuttuvan iki- ja aarniometsistä.

Kaikki jäsenvaltiot Romaniaa lukuun ottamatta käyttivät puheenvuoron. Jäsenvaltiot pitivät metsätiedon vertailukelpoisuuden parantamista positiivisena ja asetuksen yleisiä tavoitteita ymmärrettiin.

Useimmat jäsenvaltiot kuitenkin totesivat, että niillä on jo toimiva metsien tilan seurantajärjestelmä. Metsien tilan seurannan pitää pohjautua nykyisiin järjestelmiin. Lisätyötä, päällekkäistä raportointia ja kustannuksia on vältettävä. On hyödynnettävä Forest Europelle, YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestölle (FAO) ja muihin kansainvälisiin organisaatioihin tehtävää raportointia. On oltava kustannustehokkaita ja varmistuttava lisäarvosta. Muutama jäsenvaltio peräsi korvamerkittyä rahoitusta, mikäli metsien tilan seurantaan tulee lisävaatimuksia.

Muutama jäsenvaltio toivoi, että jäsenvaltioilla olisi joustoa indikaattoreiden valinnassa ja liikkumavaraa muutenkin.

Useimmat kiittivät puheenjohtajavaltiota siitä, että asetusehdotusta käsitellään maatalous- ja kalastusneuvoston johdolla. Muutama jäsenvaltio korosti kansallista toimivaltaa metsäasioissa. Moni mainitsi sen, että suuri osa metsistä on yksityisomaisuutta ja on huolehdittava tietosuojasta. Myös kansallinen turvallisuus nousi esille.

Suomi tuki metsiä koskevan tilastotiedon harmonisoimista ja avoimuutta EU-tasolla ja kannatti johdonmukaisen ja laadukkaan seurannan varmistamista.

Komission ehdotuksen mukaan EU perustaisi oman, tarkkoihin karttoihin perustuvan metsien tilan seurantajärjestelmän. EU-tason yksityiskohtaisen karttajärjestelmän sijaan seurantaan Suomen mielestä riittäisivät kansallisen tason harmonisoidut metsätiedot. Suomen nykyinen järjestelmä kattaa jo useat ehdotuksen mukaiset metsätiedot, mutta ehdotus myös laajentaisi jäsenvaltioissa tehtävää metsien tilan seurantaa. Erityisesti karttakohteet edellyttäisivät maastossa tehtäviä tarkastuksia, mikä Suomen kaltaisille metsäisille maille voisi tarkoittaa merkittävää lisätyötä, sillä potentiaaliset pinta-alat

ovat laajoja, ministeri Essayah totesi. Komission vaikutusarvio ei kerro tarpeeksi todellisista kustannuksista ja hallinnollisista haasteista hyvin metsäisissä maissa.

Suomelle on keskeistä, että jäsenvaltioiden metsäsuunnitelmat ovat vapaaehtoisia, kuten komissio ehdottaakin. Pari jäsenvaltiota kuitenkin mietti, voiko lainsäädäntöön sisällyttää edes vapaaehtoisia toimia.

Komissaari Sinkevičius piti tietoa tärkeänä, jotta voidaan toimia tehokkaasti esimerkiksi ilmastonmuutoksen aiheuttamissa muutoksissa, jotka eivät pysähdy jäsenvaltioiden rajoille. Komissaari totesi, että kansallisia järjestelmiä käytetään hyväksi, mutta tietoa pitää harmonisoida. Hän piti seurannan kuluja pienempänä kuin sen, että metsien tilaa ei seurattaisi. Esimerkkinä hän mainitsi vieraslajien seurannan.

Mikäli jäsenvaltiolla on edistynyt järjestelmä, komissaarin mukaan kulut ovat pienemmät. Jos jäsenvaltio taas on vähemmän edistynyt, komissio tarjoaa heille tietoa. Yhteinen alusta tiedolle vähentää myös kustannuksia. Komissaari näki vapaaehtoisen suunnittelun pitämistä asetuksen piirissä hyödyllisenä, mutta tarjoaa jäsenvaltioille joustavuutta.

7. Muut asiat

a) Venäläisten elintarvike- ja maataloustuotteiden Euroopan unioniin suuntautuvaan tuontiin kohdistettavat pakotteet, joilla heikennetään edelleen Venäjän kykyä käydä sotaa Ukrainaa vastaan (5522/24) (Kallio)
Latvian valtuuskunnan tiedotusasia Latvian, Liettuan ja Viron valtuuskuntien puolesta

Asiakohta käsiteltiin neuvostossa asiakohdan 4 Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset yhteydessä.

b) Tarve sisällyttää Ukrainan hyväksi annettavaan uuteen yksipuolisia kauppatoimenpiteitä koskevaan asetukseen tehokkaita ratkaisuja, joilla estetään liiallinen maataloustuotteiden tuonti Ukrainasta sekä EU:n ja sen jäsenvaltioiden, erityisesti Ukrainan rajanaapureiden, maatalousalaan kohdistuvat kielteiset vaikutukset (5591/24) (Kallio)
Puolan valtuuskunnan tiedotusasia

Asiakohta käsiteltiin neuvostossa asiakohdan 4 Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset yhteydessä.

c) Pinta-alamonitorointijärjestelmän asianmukainen täytäntöönpano hallinnollisen rasituksen yksinkertaistamis- ja vähentämistavoitteen turvaamiseksi (5554/24) (Uusitalo)
Tšekin valtuuskunnan tiedotusasia Bulgarian, Kreikan, Kroatian, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Luxemburgin, Maltan, Puolan, Ranskan, Ruotsin, Slovakian, Suomen, Tanskan, Unkarin ja Viron tukemana

Tšekki esitteli asiakohtansa yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) pinta-alamonitorointijärjestelmästä. Tšekissä on uuden pinta-alamonitorointijärjestelmän myötä tullut suhteetonta valvontataakkaa ja paikan päällä tehtäviä valvontoja on ollut entistä enemmän. Tšekki totesi, että muissa jäsenvaltioissa näyttäisi olevan samoja ongelmia, sillä tukea asiakohdalle on tullut näin paljon. Tämä ei ole pinta-alamonitorointijärjestelmän ja yksinkertaistamisen tavoitteiden mukaista. Tšekki kiitti komissiota, että tässä on jo tehty tarvittavia muutoksia metodologioihin. Tšekki toisti pyynnön, että vuosi 2023 pitäisi olla järjestelmän käytössä testivuosi. Pitäisi helpottaa viljelijöiden toimintaa, jotta he voisivat keskittyä laadukkaiden elintarvikkeiden tuottamiseen. Vain sitä kautta EU:n maataloussektori voidaan pitää mahdollisimman kilpailukykyisenä vastaisuudessakin. Tšekki totesi olleensa yhteydessä viljelijöihin ja kyse on myös EU:n maineesta.

Tšekin lisäksi **23 jäsenvaltiota** piti puheenvuoron ja tuki Tšekkiä. Jäsenvaltiot totesivat hyvin yksimie-

lisesti, että uuden pinta-alamonitorointijärjestelmän täytäntöönpano on tuonut paljon työtä ja hallinnollista taakkaa mukanaan, vaikka sen tavoitteena oli yksinkertaistaa valvontaa ja vähentää hallinnollista taakkaa. Kaikkia vaatimuksia ei pystytä valvomaan satelliiteilla. Jäsenvaltiot ovat joutuneet tekemään huomattavasti aiottua enemmän valvontoja paikan päällä. Tämä on kuormittanut sekä viranomaisia että maanviljelijöitä.

Usea jäsenvaltio myös viittasi loppuvuodesta 2023 lähetettyyn jäsenvaltioiden kirjeeseen komission maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosastolle (DG AGRI). Kirjeessä pyydettiin vuoden 2023 olevan pinta-alamonitoroinnin testivuosi, jolloin ei voisi aiheutua rahoituskorjauksia. DG AGRI oli toimittanut jäsenvaltioille vastauskirjeen, että on avoin aiheessa, mutta komissiolta toivottiin lisää tietoa tästä. Jäsenvaltiot olivat tyytyväisiä, että komissio on järjestänyt työpajoja, joissa yhdessä työstetään selkeämpää metodologiaa, jolla järjestelmää toimeenpannaan ja saadaan aikaan yksinkertaisempi ja toteuttamiskelpoinen järjestelmä.

Suomi tuki Tšekin asiakohtaa. Puheenvuorossa Suomi totesi, että uuden YMP:n toimeenpano on vaatinut huomattavia muutoksia ja investointeja erityisesti tietojärjestelmiin ja uusien tekniikoiden käyttöönottoon liittyen. Toimeenpanolle ei valitettavasti saatu riittävästi aikaa. Luvattu valvonnan väheneminen ei toteutunut vaan valitettavasti valvontamäärä on lisääntynyt, kun käytössä on pinta-alamonitorointijärjestelmä, sen laadunvalvonta ja paikalla tehtävät valvonnat. Valvontamäärä voi kasvaa edelleen, jos pinta-alamonitorointi vielä tästä laajenee. Myös Suomi kannatti, että vuoden 2023 pitäisi olla testivuosi ilman rahoituskorjausuhkaa. Ei siksi, että haluttaisiin luistaa vaatimuksista vaan siksi, että saataisiin kaikki toimimaan niin kuin on tarkoitus. Suomi toivoi, että komissio yhdessä jäsenvaltioiden kanssa löytäisi keinot hallinnollisen taakan vähentämiseksi järjestelmän soveltamisessa. Komissaari Wojciechowski totesi, että sen vastauskirje jäsenvaltioiden yhteiskirjeeseen vastaa näihin jäsenvaltioiden esittämiin huoliin. DG AGRI on tehnyt työtä jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kanssa aiheen parissa. Kaksi kokousta on jo järjestetty ja kolmas on tulossa helmikuussa. Uusi versio metodologiasta vuodelle 2024 julkaistaan pian. Täydessä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa uusi versio pyrkii tekemään järjestelmästä sopusuhtaisemman mm. vähentämällä paikan päällä tehtävien valvontojen määrää, mutta ylläpitäen sen tavoitteet. DG AGRI vahvisti kirjeessään, että vuonna 2023 on saattanut olla tapauksia, että jäsenvaltiot eivät ole pystyneet noudattamaan metodologiaa täysin, mutta DG AGRI ei katso näitä merkittäviksi puutteiksi, jotka johtaisivat rahoituskorjauksiin. Komissaari vakuutti, että komissio ottaa tämän huomioon arvioidessaan jäsenvaltioiden yhdennetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän (IACS) laadunarviointia. On yhteinen sitoutuminen pinta-alamonitorointijärjestelmän oikeaan toimeenpanoon ja hallinnollisen taakan vähentämiseen. Täytyy jatkaa IACS:n uudistamista ja tämä tuo parannuksia viljelijöille.

Puheenjohtajavaltio totesi, että asiakohdassa lähes kaikki jäsenvaltiot olivat samaa mieltä. Pinta-alamonitorointijärjestelmän pitäisi vähentää hallinnollista työtaakkaa. Tämä kevennys ei ole kuitenkaan realisoitunut. Moni jäsenvaltio pyytää toimia, mitä järjestelmän kehittämiseksi voisi tehdä. Puheenjohtaja toivoo, että komissio ryhtyy työhön. Täytyy toimia mahdollisimman nopeasti ja huomioida rahoitukseen liittyvät asiat.

d) Luontodirektiivin liitteiden uudelleenarviointi tiettyjen suurpetokantojen osalta (5478/24) (Ratasvuori)
Suomen valtuuskunnan tiedotusasia Italian, Itävallan, Kreikan, Latvian, Romanian, Ruotsin, Slovakian ja Tšekin tukemana

Suomi antoi puheenvuorossaan tuen komission aloitteelle suden suojelutason päivittämiseksi ja kannusti komissiota ryhtymään tarvittaviin toimiin myös muiden suurpetokantojen osalta. Suomessa ruskea karhu ja ilves ovat suotuisalla suojelun tasolla ja siksi niiden suojelustatusta tulisi päivittää. Suomi korosti tasapainoisen rinnakkaiselon takaamista maaseutualueilla ihmisten, kotieläinten ja suurpetojen välillä. Suurpetokantojen vahvistuminen on aiheuttanut sosioekonomisia haasteita maaseutualueilla. Suomi muistutti aiheen olevan tärkeä myös parlamentille ja kehotti komissiota ryhtymään toimiin suotuisalla suojelun tasolla olevien suurpetokantojen identifioimiseksi sekä tarvittaviin lainsäädännöllisiin toimiin niiden suojelustatuksen muuttamiseksi.

Jäsenvaltiot kiittivät Suomea tärkeän asian esille ottamisesta ja tukivat aloitetta (Itävalta, Tšekki, Ruotsi, Kreikka, Italia, Romania, Slovakia, Ranska, Slovenia, Tanska, Kroatia, Bulgaria, Espanja, Latvia, Liettua, Unkari). Puheenvuoroissa korostui konfliktien estäminen, tietoon perustuva lähestymistapa, yhteistyön lisääminen sekä vaatimus lainsäädännöllisestä joustavuudesta. Jäsenvaltiot toivat puheenvuoroissaan esille, kuinka eläinten kasvatus on hankaloitunut ja kuinka kaikkia vahinkoja on mahdoton korvata. Jäsenvaltiot toivat keskustelussa esille omia erityispiirteitään. Itävalta nosti esille, että saukko on aiheuttanut merkittäviä haittoja vesiviljelylle. Tanskassa haittaa aiheuttavat hylkeet ja merimetsot. Latvia kertoi haitallisen vieraslajin sakaalin palanneen. Romaniassa on EU:n suurin ruskeakarhukanta. Romania kertoi tuovansa asian myös ympäristöneuvoston asialistalle maaliskuussa. Alankomaat toi esille, että heillä ei ole suurpetoja muutamia susia lukuun ottamatta. Alankomaat osoitti kuitenkin sympatiaa vahinkoja kärsineille viljelijöille ja kertoi seuraavansa aihetta mielenkiinnolla. Ainoastaan Saksa ei tukenut aloitetta. Saksa piti tärkeänä hyötyeläinten parempaa suojaamista ja komission ja jäsenvaltioiden yhteistyötä, mutta ei pitänyt suojelustandardien alentamista mahdollisena.

Komissaari Sinkevičius viittasi vastauksessaan luontodirektiivin raportointivelvoitteisiin ja totesi komission arvioivan kaikkia lajeja niiden mukaisesti. Komissaari totesi susipopulaation kasvaneen selkeästi ja sen johtaneen häiriötekijöihin. Komissaari kuitenkin huomautti jäsenvaltioiden kansallisesta joustovarasta ja poikkeuksien käyttämismahdollisuudesta. Poikkeukset eivät kuitenkaan korvaa panostusta rinnakkaiseloon tähtääviin investointeihin. Komissaari muistutti vuonna 2021 lähetetyistä ohjeista liittyen rahoituksen käyttöön konfliktien vähentämiseksi. Komissaari vakuutti toimivansa jatkossakin tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa.

Puheenjohtaja totesi jäsenvaltioiden tukeneen lähes yksimielisesti Suomen aloitetta. Puheenjohtaja lähettää maatalous- ja kalastusneuvoston näkemyksistä kirjeen ympäristöneuvostolle, jonka vastuulle Bernin sopimus sekä luontodirektiivi kuuluvat.

e) Vesistöjen resilienssiä ja veden saatavuutta Euroopan unionissa koskeva aloite (5504/24) (Ratasvuori)
Portugalin valtuuskunnan tiedotusasia Italian, Kyproksen, Romanian ja Unkarin tukemana

Portugali esitteli aiheen kertoen taustalla olevan eteläisiä valtioita kohdanneet yhä useammat kuivuusjaksot. Tilanne vaatii toimenpiteitä ja Portugali pitää hyvänä, että komission työlistalla on aloite vesiresilienssistä. Portugalin aloite tähtää siihen, että Euroopan unionissa olisi riittävästi vettä saatavilla ja veteen liittyviä haavoittuvuuksia saataisiin korjattua. Veden saatavuus tulee varmistaa sekä laadullisesti että määrällisesti, kohtuullisin hinnoin. Kyse on elintarviketurvallisuudesta ja kestävän kehityksen tavoitteista. Portugali halusi korostaa seuraavia asioita: veden jakelu, kuljettaminen ja varastointi sekä rahoitus ja valvonta. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja veden saatavuudesta huolehtiminen ovat EU:n prioriteetteja tulevaisuudessa.

Jäsenvaltiot pitivät aihetta erittäin tärkeänä ja toivat puheenvuoroissaan esille kohtaamiaan haasteita ja ehdottivat ratkaisuja. Puheenvuoron pitivät Kreikka, Malta, Italia, Bulgaria, Kypros, Ranska, Slovenia, Espanja, Suomi, Slovakia, Unkari, Latvia ja Saksa. Suurin osa kannatti Portugalin aloitetta. Keskustelussa toistuivat haasteita aiheuttaneet ilmiöt kuten kuivuus, tulvat ja eroosio. Muun muassa parempaa infrastruktuuria, rahoituksen varmistamista sekä veden käytön ja kierrättämisen tarkastelua pidettiin tärkeinä.

Suomi toi puheenvuorossaan esille ymmärtävänsä Portugalin esille nostamat haasteet ja jakavansa huolen ilmastonmuutoksesta ja hydrologisista ääripäistä. Suomi muistutti, että päävastuu toimista on jäsenvaltioilla kuin myös vastuu rahoituksesta. Suomi piti hyvänä tietoisuuden lisäämistä veden säästämisestä ja arvostamisesta, vesitehokkuuden ja -osaamisen parantamiseksi.

Komissaari Sinkevičius totesi Portugalin aloitteen pääviestien olevan linjassa komission ajattelun kanssa. Komissiossa valmisteilla oleva vesiresilienssialoite sisältää välittömiä toimia, mutta se tähtää myös dialogin käynnistämiseen. Aloitteella pohjustetaan vesiresilienssistrategian tekemistä tulevan

komission kaudella. Komissaari painotti veden tärkeyttä. Vesipula on aiheuttanut vakavia haittoja ja maatalouden lisäksi myös muut sektorit ovat kärsineet. Komissaari totesi, ettei voida enää jatkaa samalla mallilla, vaan luontoa ja ekosysteemejä on suojeltava. Komissaarin mielestä tarvitaan parempaa EU-lainsäädännön täytäntöönpanoa. Päästöjen aiheuttajia pitää säädellä tiukemmin ja paljon vettä käyttäviä sektoreita pitää hallinnoida paremmin. Vesitehokkuutta pitää parantaa myös maataloussektorilla. Lopuksi komissio muistutti merien merkityksestä ekosysteemeille. Komissaari odottaa läheistä yhteistyötä aiheen parissa.

Puheenjohtaja totesi lopuksi monien tukevan Portugalin aloitetta ja odottavan komission aloitetta. Neuvosto pani tiedotusasian ja siihen esitetyt kommentit merkille.

f) Lannasta talteen otetun typen (RENURE) käyttö ennen nitraattidirektiivin arviointia (5502/24) (Hörman)
Alankomaiden tiedotusasia Italian ja Tanskan valtuuskuntien tukemana

Alankomaiden valtuuskunta esitteli maaryhmän tukeman tiedotusasian tausta-asiakirjan (5502/24) pohjalta neuvoston julkisena käydyssä keskustelussa. Tausta-asiakirjassa esitetään nitraattidirektiivin tarkistamista siten, että synteettisten ja lantapohjaisten lannoitteiden ero poistetaan ja edistetään lantapohjaisten lannoitteiden käyttöä.

Tausta-asiakirjan mukaisesti Alankomaat ja maaryhmä on tyytyväinen siihen, että komissio on ryhtynyt toimiin, monien jäsenvaltioiden aikaisemmissa neuvostoissa (17.10.2022 ja 10.-12.12.2023) esittämien toiveiden sekä Euroopan parlamentin kehotuksesta, lantapohjaisten lannoitteiden käytön edistämiseksi valmistelemalla arviointi nitraattidirektiivistä uusien tekniikoiden (kuten RENURE ja mädäte) mahdollistamiseksi. Tämä arviointi vaatii ymmärrettävästi aikaa ja huolellista valmistelua. Tällä hetkellä, ennen kuin arviointi on käytettävissä, on kuitenkin monia kiireellisiä haasteita. Ottaen huomioon nämä haasteet ja odottaessa nitraattidirektiivin arvioinnin tuloksia, tarvitaan keskustelua mahdollisista väliratkaisuista maatalouden ravinteiden kierrätyksen mahdollistamiseksi. Tämä vähentää samalla synteettisten lannoitteiden käyttöä, rasittaa vähemmän ympäristöä ja vastaa ilmastonmuutoksen torjuntaan. Alankomaat ehdottaa harkittavaksi myös erillisen ad-hoc asiantuntijatyöryhmän perustamista.

Alankomaiden lisäksi 15 jäsenvaltiota pitivät puheenvuoron, joissa kiitettiin tärkeän asian ottamista keskusteluun. Puheenvuoroissa pääsääntöisesti tuettiin lantapohjaisten lannoitteiden käytön edistämistä, tämä on tärkeä osa kierto- ja biotaloutta ja vähentää riippuvuutta kemiallisista lannoitteista ja lisää Euroopan lannoiteomavaraisuutta. Ajatus vaihtoehtojen löytämisestä kivennäislannoitteille sai laajaa kannatusta, erityisesti viime vuosien hintojen nousun ja Venäjän hyökkäyksen Ukrainaa vastaan takia. Puheenvuoroissa korostettiin, että väliaikaisia, mutta viimeisimpään tekniseen ja tietoon perustuvia ratkaisuja tarvitaan jo ennen nitraattidirektiivin arvioinnin valmistumista. Joissakin yksittäisissä puheenvuoroissa nostettiin kuitenkin esiin, että ympäristövaikutukset pitää arvioida ja jo tällä hetkellä on kriteerit lantapohjaisten lannoitteiden käytölle.

Suomen puheenvuorossa todettiin ymmärrys Alankomaiden valtuuskunnan nostamalle huolelle. Euroopan lannoiteomavaraisuuden lisääminen on välttämätön strateginen tavoite. Suomi yhtyy ajatukseen, että lannoitus tulisi tehdä nykyistä kestävämmällä tavalla. Lannan ravinteiden kierrätyksen ja uusien lannoiteinnovaatioiden edistäminen ovat tässä olennaisia työkaluja kemiallisten lannoitteiden käytön vähentämiseksi.

Komissaari Kyriakides kiitti vastauksessaan Alankomaiden ja maaryhmän asian nostamisesta keskusteluun ja kuulemistaan puheenvuoroista. Komissaari muistutti, että komissio on jo aikaisemmin vastannut samankaltaisiin kysymyksiin ja esittänyt tukensa lannan ja käsitellyn lannan lannoitekäytölle. Lantapohjaisten käytön edistäminen on tärkeä osa kiertotaloutta. Komissaari korosti, että käytön edistäminen täytyy kuitenkin noudattaa lainsäädäntöä, kuten nitraatti-, vesi- ja habitaattidirektiivejä.

Puheenjohtaja kiitti valtuuskuntia keskustelusta ja totesi neuvoston ottaneen tiedoksi esitetyn asiakohdan ja siitä käydyn keskustelun.

g) YMP:n rooli maatiloilla tuotettujen elintarvikkeiden laadukkaan alkutuotannon turvaamisessa (5469/1/24 REV) (Hörman)
Itävallan valtuuskunnan tiedotusasia Italian, Itävallan ja Ranskan valtuuskuntien puolesta ja Espanjan, Kreikan, Kyproksen, Luxemburgin, Maltan, Puolan, Romanian, Slovakian, Tšekin ja Unkarin tukemana

Itävallan valtuuskunta esitteli maaryhmän tukemana tiedotusasian tausta-asiakirjan (5469/1/24 REV 1) pohjalta neuvoston julkisena käydyssä keskustelussa. Tausta-asiakirjassa esitetään vakavia huolia solutekniikoilla tuotetun lihan vaikutuksesta perinteiselle maataloudelle.

Itävallan valtuuskunta haluaa nostaa keskusteluun sen, että eurooppalaisten maanviljelijöiden asemaa pitää nostaa ja korostaa korkealaatuisten ja turvallisten elintarvikkeiden tuottamisessa. Maanviljelijät ovat avainasemassa myös maaseutualueiden ja kulttuurimaisemien ylläpidossa. Eurooppalaisessa maataloudessa korostuu maatila- ja alkutuotantopainotteisuus. Eurooppalainen maataloustuotanto pohjaa EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan.

Itävalta esitti maaryhmän tukemana vakavan huolensa siitä, että eri puolilla maailmaa on noussut esiin uusia keinotekoisia solupohjaisia ruoantuotantomenetelmiä. Nämä menetelmät ovat Itävallan mielestä uhka ensisijaiselle maatilapohjaiselle maataloudelle ja perinteisille elintarviketuotantomenetelmille. Näihin uusiin käytäntöihin kuuluu lihan tuotanto kantasoluteknologialla ja tällä ei Itävallan mielestä ole mitään tekemistä oikean lihan kanssa.

Itävalta esittää tausta-asiakirjassa useita huolia ja kysymyksiä, joista vaaditaan laaja-alaista ja yhteiskunnallista keskustelua. Uusien menetelmien mukaisesti tuotettujen elintarvikkeiden hyväksyntä ei Itävallan ja maaryhmän mielestä saa perustua ainoastaan voimassa olevan uuselintarvikeasetuksen mukaiselle terveysturvallisuuden riskinarvioinnille. Huolet liittyvät eettisiin, taloudellisiin, sosiaalisiin, oikeudellisiin, terveydellisiin sekä kestävyys- ja avoimuuskysymyksiin. Itävalta vaatii tausta-asiakirjan mukaisesti viherpesun estämistä, lisää läpinäkyvyyttä sekä laajaa vaikuttavuuden arviointia ennen kuin uusien menetelmien mukaisesti tuotettua lihaa voidaan hyväksyä EU:n markkinoille.

Itävallan lisäksi 18 jäsenvaltiota esittivät puheenvuoronsa, joissa kiittivät asian ottamista keskusteluun. Suurimmassa osassa puheenvuoroista ilmaistiin kannatus Itävallan esittämille huolille ja vastustus laboratorioissa kasvatetun lihan hyväksymiselle EU:n markkinoille. Useimmissa puheenvuoroissa vaadittiin perusteellista ja laaja-alaista keskustelua, riskinarviointia ja joka tapauksessa selkeitä merkintöjä. Soluviljelytekniikoilla tuotettuun lihaan liittyy puheenvuorojen mukaan eettisiä kysymyksiä, esim. voidaanko tekniikoita pitää eläinten kannalta parempana vaihtoehtona, jos tekniikat kuitenkin vaativat eläviä soluja ja eläinten tappamisen.

Puheenvuoroissa esitettiin myös huoli siitä, mitä tapahtuu maaseudulle ja kulttuurimaisemille, jos laiduntaminen ja karjankasvatus loppuvat. Puheenvuoroissa nostettiin esiin myös huoli kuluttajien turvallisuudesta, koska uusista menetelmistä ei ole tarpeeksi tietoa sekä huoli siitä, onko nykyinen uuselintarvikeasetus riittävä. Komissiota vaadittiin varmistamaan, ettei uusia tekniikoita tule hyväksyä, ellei uusista tekniikoista ole osoitettavissa selkeää hyötyä esimerkiksi ympäristölle, kuluttajien terveydelle, maaseutualueille ja maanviljelijöille. Italia ilmoitti, että he ovat kansallisesti jo kieltäneet uusien soluviljelymenetelmien mukaisien tuotteiden markkinoillepääsyn.

Alankomaiden ja Tanskan valtuuskunnat ilmaisivat puheenvuoroissaan kuitenkin tukensa tutkimukselle, joka voisi auttaa ruokkimaan kasvavaa maailmanlaajuista väestöä. Myös Saksan valtuuskunta esitti tukensa tutkimukselle ja kestävien elintarviketuotantojärjestelmien kehittämiselle sekä eläintuotteiden kulutuksen vähentämiselle. Näiden valtuuskuntien puheenvuoroissa ymmärrettiin kansanterveyteen ja karjankasvattajien tulevaisuuteen liittyvät huolenaiheet mutta samalla pitää turvata maailmanlaajuinen ruokaturva ja tukea innovaatioita. Uudet menetelmät eivät korvaa perinteistä tuotantoa vaan täydentävät sitä. Pitäisi myös tarkastella uusien biotekniikoiden mahdollisuuksia eikä vain korostaa mahdollisia uhkia.

Vastauspuheenvuorossaan komissaari Kyriakides totesi, että uusia soluviljelytekniikoita koskeva keskustelu on laajempi kuin pelkästään kysymys perinteisestä elintarviketurvallisuudesta. Komissaari korosti, että elintarviketurvallisuuden osalta EU on hyvin vakaalla pohjalla, uuselintarvikeasetus varmistaa sen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös eettiset ja sosiaaliset kysymykset. Komissaari huomautti, ettei tähän mennessä ole saatu yhtään hakemusta laboratoriossa kasvatetun lihan hyväksymiseksi uuselintarvikkeeksi, mutta asetuksella varmistetaan se, että uuselintarvikkeet nimetään ja merkitään selkeästi. Kuluttajilla on sitten mahdollisuus tehdä tietoisia valintoja. Vaikka yhtään hakemusta ei ole, on komissio pyytänyt Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaista (EFSA) päivittämään uuselintarvikkeita koskevat ohjeet viimeisimmän tieteellisen tiedon pohjalta.

Puheenjohtaja kiitti valtuuskuntia keskustelusta ja totesi neuvoston ottaneen tiedoksi esitetyn asiakohdan ja siitä käydyn keskustelun.

Suomen edustajat
Ministeri Essayah, ea. Mattila, Uusitalo MMM; Aalto, Pokki, Valonen, Kytölä, Hörman, Kallio, Ratasvuori EUE; Vuorinen VNK

Asiakirjat
Mainittu asiakohdittain

Liitteet -

Viite -